

Cwestiynau Cyffredin: Diweddariad ar Ganolfan Iechyd a Lles ar gyfer Cwm Llynfi

Mai 2025

Oes arian ar gael i ailddatblygu Ysbyty Cymunedol Maesteg?

Oes. Yn seiliedig ar ein hymdrechion helaeth i ddatblygu prosiect Canolfan Iechyd a Lles sy'n cynnwys gwasanaethau iechyd, awdurdod lleol a thrydydd sector sy'n diwallu anghenion Cwm Llynfi, mae Tîm Cronfa Integreiddio ac Ailgydbwyso Gofal (IRCF) Llywodraeth Cymru wedi rhoi cyngor cadarnhaol bod arian cyfalaf ar gael ar gyfer datblygu canolfan iechyd a llesiant yng Nghwm Llynfi, yn amodol ar gymeradwyo achosion busnes (a fydd yn cymryd tua 2 flynedd i'w gwblhau).

Gallwn gadarnhau nad yw cyllid ar gyfer y ganolfan iechyd a lles arfaethedig ym Maesteg yn cael ei effeithio gan yr arian a ddarperir i drwsio'r to yn Ysbyty Tywysoges Cymru, Pen-y-bont ar Ogwr. Daw'r rhain o wahanol ffynonellau ariannu, er bod pob un o dan reolaeth Llywodraeth Cymru.

Faint o arian sydd gennych i ddarparu Canolfan Iechyd a Lles yng Nghwm Llynfi?

Ein cyllideb ddisgwyliedig ar gyfer IRCF Llywodraeth Cymru yw £20-25 miliwn, gyda mynediad posibl at symiau bach o gronfeydd eraill o gyllidebau gwahanol. Ein nod yw sicrhau cyllideb o tua £30 miliwn.

Fyddwch chi'n ailddatblygu Ysbyty Cymunedol Maesteg?

Yn anffodus, y sefyllfa bresennol yw nad yw'r cyllid sydd ar gael yn ddigonol i dalu am yr ailddatblygiad angenrheidiol ar safle Ysbyty Cymunedol Maesteg presennol, sydd angen miliynau lawer o bunnoedd yn fwy nag yr ydym yn disgwyl ei gael i'w ddychwelyd i adeilad sy'n gallu darparu gofal iechyd modern, integredig.

Er enghraifft, mae ein partneriaid, Kier Construction, wedi cynnal arolygon helaeth a gwaith dylunio arall, ac wedi nodi heriau penodol i'r safle gwerth £6M sy'n gwneud ailddatblygu safle Ysbyty Maesteg yn anodd iawn. Mae'r costau hyn yn cynnwys cadw ac atgyweirio ffasâd yr adeilad, delio ag asbestos, y gwaith angenrheidiol o ddymchwel rhannau penodol o'r safle, yn ogystal â chostau cynnal gwasanaethau presennol ar y safle, fel Meddygfa Bron-Y-Garn, mewn lleoliadau eraill a mynd i'r afael â heriau parcio ceir (a'r cyfmod presennol ar ofod gwyrdd wrth ymyl yr Ysbyty).

Yn gryno, mae costau ailddatblygu cyffredinol Ysbyty Cymunedol Maesteg ar hyn o bryd 60% yn uwch na'n cyllideb ddisgwyliedig a byddai lleihau'r costau hyn

ymhellach yn cael effaith sylweddol ac niweidiol ar y gwasanaethau y byddem yn gallu eu darparu yng Nghwm Llynfi.

Mae cyllideb gyfalaf flynyddol Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg yn gyfyngedig a dim ond cynnal a chadw sylfaenol yn Ysbyty Maesteg y gall ei gynnwys. Ni all dalu am adnewyddu helaeth nac anghenion adeiladu newydd yn Ysbyty Maesteg.

Os nad ydych chi'n datblygu Ysbyty Cymunedol Maesteg, beth ydych chi'n ei wneud?

Rydym yn parhau i fod yn gwbl ymrwymedig i wella ansawdd, mynediad a dewis gwasanaethau ar gyfer cymunedau Cwm Llynfi. Fel rhan angenrheidiol o'n proses achos busnes i ddangos ein bod yn darparu gwasanaethau o safon a hygyrch, roedd angen i ni edrych ar ddewisiadau eraill, a thrwy ymgysylltu â Chyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, rydym wedi nodi safle arall a allai ddiwallu anghenion iechyd a lles y gymuned.

Mae'r safle newydd posibl hwn wedi'i leoli ar dir ger Heol Ewenni, ger Canol Tref Maesteg, ac yn agos at Orsaf Reilffordd Heol Ewenni. Mae Kier Construction wrthi'n ystyried hyfywedd y safle newydd posibl i weld a allwn ddarparu bron popeth a nodwyd gan y gymuned ar gyfer y cyllid disgwylidig sydd ar gael mewn cyfleuster modern, pwrpasol. Mae'r safle hwn hefyd yn darparu opsiynau posibl i ehangu'r Ganolfan ymhellach i gynnal gwasanaethau ychwanegol yn y dyfodol.

Ble mae'r safle newydd posibl?

Am resymau masnachol, nid ydym yn rhannu'r union leoliad ar hyn o bryd, heblaw am ddweud ei fod ar dir ger Heol Ewenni. Ond, os bydd y safle newydd posibl yn hyfyw, byddwn yn darparu rhagor o wybodaeth ar y cam priodol.

Pa wasanaethau ydych chi'n eu cynllunio ar gyfer y Ganolfan Iechyd a Lles, boed yn Ysbyty Cymunedol Maesteg neu'r safle newydd posibl?

Mae'r gwasanaethau sydd wedi'u cynnwys yn y Ganolfan Iechyd a Lles arfaethedig yn cynnwys darparu gofal sylfaenol, Canolfan Gofal Brys ar gyfer anafiadau a salwch bach, Adran Cleifion Allanol gryfach gydag ystod ehangach o arbenigeddau, timau iechyd ac awdurdod lleol integredig ac ystod o wasanaethau trydydd sector, gan gynnwys y rhai a ddarperir gan Goleg Pen-y-bont ar Ogwr, Cyngor ar Bopeth a Mental Health Matters Wales. Yr ystod hon o wasanaethau yw'r rhai y mae pobl sy'n byw yng Nghwm Llynfi wedi dweud wrthym eu bod eu heisiau.

Er mwyn darparu'r ystod well, ehangach hon o wasanaethau mae angen safle rhwng 3,000-3,500M².

Ydych chi'n dychwelyd gwelyau cleifion mewnol i Maesteg?

Nid ydym yn dychwelyd ward cleifion mewnol i Maesteg. O ran darpariaeth cleifion mewnol, bu newid yng nghyfeiriad Llywodraeth Cymru i ddarparu mwy o ofal gartref, yn hytrach nag yn yr ysbyty ar gyfer cleifion adsefydlu ac ailalluogi.

Nid ysbyty o reidrwydd yw'r lle iawn i lawer o'r cleifion hynny a gefnogwyd gynt yn 'Ward Llynfi' yn Ysbyty Maesteg. Gofal yn y gymuned yw'r ddarpariaeth gwasanaeth iechyd mwyaf diogel a mwyaf effeithiol i bobl hŷn yn aml, ac mae'n cynnwys rhyddhau cyflym a dewisiadau amgen diogel i dderbyn i'r ysbyty, fel 'Ysbyty Gartref'. Yn y bôn, mae hyn yn mynd â'r ysbyty at y claf trwy dîm amlddisgyblaethol, gan gynnwys meddygon, nyrsys, ffisiotherapydd a therapydd galwedigaethol a gweithwyr proffesiynol eraill. Bydd y tîm hwn yn asesu anghenion iechyd unigol y claf ac yn llunio cynllun ar gyfer darparu gofal priodol yn eu cartref eu hunain. Wrth gwrs, gellir derbyn claf i'r ysbyty os penderfynir mai dyma'r camau gweithredu cywir, ond mae'r dull hwn yn galluogi cleifion i gael mynediad at eu meddyg teulu arferol a gofal lleol fel o'r blaen, ac mae astudiaethau'n dangos bod risg is o farwolaeth 6 mis ar ôl cwmpo neu salwch sydyn i bobl sy'n cael gofal yn eu cartrefi eu hunain yn y ffordd hon, o'i gymharu â'r rhai sy'n cael eu derbyn i'r ysbyty.

Yn ogystal, ar ôl cael eu derbyn i'r ysbyty, mae pobl hŷn yn aros yn yr ysbyty am gyfnodau hirach ac maen nhw'n fwy tebygol o brofi oedi wrth eu rhyddhau, a all arwain at ddirywiad yn eu gallu corfforol a gwybyddol. Er enghraifft, amcangyfrifwyd y gall 10 diwrnod o orffwys yn y gwely i bobl hŷn iach gyfateb i 10 mlynedd o heneiddio a swyddogaeth cyhyrau.

Mae'r symudiad hwn tuag at ddarpariaeth iechyd gartref, ochr yn ochr â chostau uchel iawn adeiladu ward newydd a darparu'r lle sylweddol sydd ei angen i ddarparu gwasanaethau cefnogi angenrheidiol, fel manau therapïau a gofynion arlwy (sy'n gofyn am 1,500M²), yn golygu na fyddwn yn gallu darparu gwelyau cleifion mewnol ym Maesteg.

Rydym yn ymgysylltu â staff o'r hen 'Ward Llynfi' a'r rhai sy'n dal i fod yn Ysbyty Maesteg a byddwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf iddyn nhw drwy gydol y broses hon.

Beth fydd yn digwydd i'r staff hynny o Ward Llynfi os nad ydyn nhw'n symud yn ôl i Ysbyty Maesteg?

Rydym yn cydnabod y bydd rhai pobl yn siomedig nad ydym yn dychwelyd ward i Ysbyty Maesteg. Ar hyn o bryd rydym yn adolygu nifer o opsiynau ar gyfer 'Ward Llynfi' a'r staff fel rhan o Adolygiad ehangach gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg i'r lle gorau i leoli'r gofal y mae staff 'Ward Llynfi' yn ei ddarparu yn y tymor hir. Rydym yn ymgysylltu â'r staff a byddwn, wrth gwrs, yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r staff drwy gydol y broses hon.

Beth sy'n digwydd i safle presennol Ysbyty Maesteg os dewiswch symud i'r safle newydd?

Mae hwn yn rhan hanfodol o'n trafodaethau cyn gwneud unrhyw benderfyniad pendant. Byddwn yn ymgysylltu'n weithredol â phartneriaid, gan gynnwys Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, Ymddiriedolaeth Awen a grwpiau lleol yn Nyffryn Llynfi. Nid ydym yn tanamcangyfrif y parch uchel sydd gan y gymuned i Ysbyty Cymunedol Maesteg a'i sylfaenwyr a beth bynnag fo'r penderfyniad, byddwn yn gweithio gyda phartneriaid i ddiogelu hanes yr adeilad pwysig hwn, gan gynnwys y ffasâd adnabyddadwy. Fodd bynnag, rhaid i ni hefyd edrych tua'r dyfodol i ddarparu'r gwasanaethau modern, integredig y mae'r gymuned eu hangen ac yn eu dymuno heddiw ac ar gyfer y degawdau i ddod.

Ydy'r symudiad posibl hwn yn golygu y byddwch chi'n gwerthu Ysbyty Maesteg?

Gwerthiant Ysbyty Maesteg yw'r canlyniad tebygol os yw'r safle newydd posibl yn opsiwn hyfyw i gyflawni'r anghenion Iechyd a Lles rydym wedi'u nodi. Nid ydym yn tanamcangyfrif y parch uchel sydd gan y gymuned i Ysbyty Cymunedol Maesteg a'i sylfaenwyr, a beth bynnag fo'r penderfyniad, byddwn yn gweithio gyda phartneriaid i ddiogelu hanes yr adeilad pwysig hwn, gan gynnwys y ffasâd adnabyddadwy.

Er enghraifft, rydym mewn trafodaethau gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr ynghylch Cyfarwyddyd Erthygl 4 posibl a allai gyfyngu ar hawliau datblygu a ganiateir yn Ysbyty Maesteg i amddiffyn cymeriad arbennig y safle, a fyddai'n helpu i gadw ffasâd yr ysbyty. Byddwn, wrth gwrs, yn ymgysylltu'n eang ac yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r gymuned drwy gydol y broses hon.

Os yw'r safle arfaethedig posibl yn hyfyw, a fyddai gwasanaethau'n aros ar agor yn Ysbyty Cymunedol Maesteg nes bod y Ganolfan newydd wedi'i chwblhau?

Byddai.

Pam y safle newydd posibl hwn ac nid yn rhywle arall yng Nghwm Llynfi?

Mae tir cyfyngedig ar gael o fewn cyrraedd hawdd i Ganol Tref Maesteg sy'n diwallu anghenion Canolfan Iechyd a Lles. Rydym wedi ymgysylltu â Chyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr i nodi'r safle newydd posibl hwn, a allai fod y lleoliad cywir ar gyfer y Ganolfan Iechyd a Lles.

Rydyn ni'n gwybod bod mynediad yn bwysig iawn i bobl leol ac mae'r safle newydd posibl wedi gwella opsiynau trafnidiaeth gyhoeddus yn sylweddol a gellir ei gyrraedd yn uniongyrchol (ar fws neu drên) o bob rhan o Gwm Llynfi ac ymhellach i lawr y rheilffordd i Dondu, Sarn ac Abercynffig. Mae hyn yn mynd i'r afael â heriau sylweddol sydd gan gleifion wrth gael mynediad at wasanaethau

ar safle presennol Ysbyty Cymunedol Maesteg, a oedd yn fater allweddol a nodwyd yn ein digwyddiadau ymgysylltu â'r gymuned yn 2023.

Fydd Meddygfa Bron-Y-Garn yn symud i'r safle newydd os bydd yn mynd yn ei flaen?

Bydd. Rydym yn gweithio'n agos gyda'r tîm ym Meddygfa Bron-Y-Garn, sy'n rhan annatod o'n cynlluniau ar gyfer Canolfan Iechyd a Lles yng Nghwm Llynfi.

Ydy Meddygfa Deulu arall yn symud i'r safle newydd fel rhan o'r cynlluniau?

O bosibl, ydy.

Ydych chi'n dal i fuddsoddi yn Ysbyty Cymunedol Maesteg?

Er ein bod yn parhau i adolygu ein hopsiwn a'u trafod gyda rhanddeiliaid lleol, rydym yn dal i fuddsoddi mewn gwasanaethau ar gyfer y presennol yn Ysbyty Cymunedol Maesteg. Rydym wedi moderneiddio ein Hystafell Pelydr-X ym Maesteg gyda'r offer modern diweddaraf yn dilyn cymeradwyaeth ariannu gan Lywodraeth Cymru. Rydym wedi moderneiddio ein Hystafell Pelydr-X ym Maesteg gyda'r offer modern diweddaraf yn dilyn cymeradwyaeth ariannu gan Lywodraeth Cymru. Yn dilyn y gweithgareddau uwchraddio bach terfynol, bydd hwn ar agor 4 bore'r wythnos, a byddwn yn rhannu mwy o wybodaeth unwaith y bydd ar agor ac yn weithredol yn llawn.

Yn ogystal, rydym wedi buddsoddi mewn lle bach, newydd a neilltuwyd i Feddygfa Bron-Y-Garn yn hen Ward Llynfi. Roedd y gweithgaredd hwn yn angenrheidiol oherwydd heriau gyda dŵr yn dod i mewn ar y llawr cyntaf uwchben y feddygfa, sydd, er gwaethaf sawl ymgais, wedi profi i fod yn anodd mynd i'r afael â nhw'n llwyddiannus. Bydd y buddsoddiad bach hwn yn galluogi staff y meddygfa i weithio mewn amgylchedd mwy addas.

Pam mae wedi cymryd cyhyd i gyrraedd y pwynt hwn?

Drwy gydol y cyfnod, rydym wedi canolbwyntio ar ailddatblygu Ysbyty Cymunedol Maesteg ac rydym wedi cymryd amser i archwilio'r holl opsiynau posibl i wneud hynny, gan gynnwys opsiynau adeiladu modiwlaid. Unwaith y daeth yn amlwg nad oedd y rhain yn cwrdd â'n cyllideb sydd ar gael ac na fydden nhw'n ein galluogi i ddarparu gwasanaethau y mae pobl leol eu heisiau a'u hangen, roedd angen edrych ar opsiynau y tu hwnt i Ysbyty Cymunedol Maesteg i ddiwallu'r gofyniad am Ganolfan Iechyd a Lles ar gyfer Cwm Llynfi a fydd yn helpu i fynd i'r afael ag anghenion hirdymor y gymuned.

Pryd fyddwch chi'n gwybod a fydd y wefan newydd yn mynd yn ei blaen?

Rydym yn disgwyl i Kier Construction ddarparu eu hadroddiad dichonoldeb cychwynol ddiwedd mis Mai 2025. Ar ôl hynny, byddwn yn adolygu eu hadroddiad yn fanwl cyn gwneud unrhyw benderfyniad.

Byddwch chi'n ymgynghori ymhellach â'r gymuned?

Byddwn. Mae'n bwysig iawn i ni fod pobl leol yn deall y gwaith rydyn ni wedi bod yn ei wneud a'r opsiynau sydd ar gael. Unwaith y byddwn yn gwybod mwy, byddwn yn rhannu rhagor o wybodaeth ac yn datblygu rhaglen o ymgysylltu â'r cyhoedd, gan gynnwys digwyddiadau a gynhelir mewn cymunedau lleol, i ddarparu cyfleoedd i bobl fod yn rhan o'r buddsoddiad cyffrous, posibl hwn i'w tref a'u hiechyd.